

Yksityinen kopiointi 2019 -tutkimuksen päätulokset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää laillisen yksityisen kopioinnin määrää Suomessa.

- Laillisen yksityisen kopioinnin piiriin kuuluvaa musiikkia kopioi 210 000 ja videoaineistoa yli 890 000 15–79-vuotiaista Suomessa asuvaa. Musiikki- ja videoaineiston kopioijia on kaiken kaikkiaan yli miljoona. Kopioijien määrä on laskenut viimeisten vuosien aikana. Vuonna 2014 yksityistä kopiointia tekeviä oli vielä lähes 1,6 miljoonaa.
- Vuonna 2019 arvio yksityisen kopioinnin kappalemääristä on hieman korkeampi kuin vuonna 2018. Musiikkitiedostoja on kopioitu enemmän kuin vuonna 2018. Videotiedostojen osalta kappalemäärä on lähes samansuuruinen kuin vuonna 2018. Suomalaiset (15–79-vuotiaat) kopioivat vuoden aikana kaiken kaikkiaan 275–297 miljoonaa tiedostoa laillisia yksityisiä kopioita. Vuoden 2018 tutkimuksessa vastaava arvio yksityisen kopioinnin määrästä oli 242–264 miljoonaa tiedostoa.
- Musiikkia kopioidaan edelleen eniten matkapuhelimeen ja tietokoneeseen. Videomateriaalin tallennuksessa käytetyin tallennusalusta on edelleen digiboksi.
- Musiikkia kopioitaessa eniten käytetyt alkuperäislähteet ovat suoratoisto/streaming-palvelut (offline-tilaan tallennettu materiaali), internetistä ilmaiseksi tallennettavat tiedostot (esim. artistien omat internet-sivut) sekä alkuperäiset CD-levyt. Videotallennukset ovat useimmin TV-ohjelmien tallennuksia.
- Musiikkia on tallennettu viimeisellä tallennuskerralla suoratoisto/streaming-palveluista selvästi useammin kuin vuonna 2018. TV-ohjelmien tallentaminen digiboksille on hieman vähentynyt edellisiin vuosiin verrattuna.
- Tutkimustulosten perusteella musiikin ja videoiden streaming-palveluiden sekä maksullisten TV-verkkopalveluiden käyttäjämäärät jatkavat kasvuaan.
- Yli puolet musiikkia kopioineista olisi hankkinut kopioidun aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Yli kolmannes musiikkia kopioineista olisi käyttänyt hankintaan maksullista lähdettä. Musiikkiaineiston jotakin muuta kautta hankkivien määrä sekä maksullista lähdettä käyttävien osuus ovat alhaisempia kuin vuoden 2018 tutkimuksessa. Videotiedostoja kopioineista yli kolmannes olisi hankkinut kopioidun videoaineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Määrä ei ole muuttunut merkittävästi vuodesta 2018. Maksullista lähdettä videotiedostojen hankintaan olisi käyttänyt yhtä suuri osuus kuin vuoden 2018 tutkimuksessa (18 % videosisältöä tallentaneista).
- Kolme neljästä suomalaisesta on tulostanut, tallentanut, valokopioinut tai skannannut graafista aineistoa yksityiseen käyttöön viimeisen vuoden aikana. Eniten käytetyt kopiointitavat ovat tulostus ja tallennus. Niissä ovat myös suurimmat kappalemäärät (sivumäärät). Valokopioitu tai skannattu aineisto on useimmiten viranomaislomake tai lasku/tiliote, tulostettu aineisto puolestaan viranomaislomake, valokuva, oppimateriaali tai ruokaohje/resepti. Tulostetun tai tallennetun graafisen aineiston julkaisija on useimmiten yksityinen henkilö (nettisivut tai blogi), julkishallinto tai jokin yritys (esim. Valio). Arvio yksityisen kopioinnin hyvityksen piiriin kuuluvasta sivumäärästä on 534–1276 miljoonaa sivua (Kopioston käyttämän aineistolajiluokituksen mukaan).

Tarkemmin tutkimuksen tuloksista

Tutkimuksen päätavoitteena oli selvittää musiikki- ja videoaineiston osalta yksityisen kopioinnin kokonaismäärää Suomessa.

Vastaavaa tietoa kerättiin edellisen kerran 2018 Taloustutkimuksen toimesta. Tutkimus tarjoaa myös laajan kuvan suomalaisten viihde-elektronikkalaitteiden käytöstä sekä suomalaisten kulutuskäyttäytymisestä musiikin ja videomateriaalin kulutuksen osalta. Tutkimuksessa selvitettiin myös musiikki- ja videomateriaalin kopioimisesta aiheutuvaa haittaa. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin graafisen aineiston yksityistä kopiointia.

Taloustutkimus Oy:n toteuttaman tutkimuksen tulokset perustuvat kattavaan väestöä edustavaan otokseen, yli 3000 15–79-vuotiaasta suomalaista haastateltiin henkilökohtaisesti. Tutkimuksen perusteella kaiken kaikkiaan noin miljoona suomalaista (virhemarginaali on $\pm 3,1\%$, 95 %:n luotettavuustasolla) kopioi musiikkia, elokuvia ja tv-ohjelmia yksityiseen käyttöön.

Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä 15–79-vuotiaiden keskuudessa on vuositasolla tutkimuksen mukaan noin 275–297 miljoonaa kappaletta musiikki- ja videotiedostoja. Tämä kokonaismäärä (275 miljoonaa tiedostoa) sisältää vain tekijänoikeuslain tarkoittaman laillisen yksityisen kopioinnin. Esimerkiksi itse

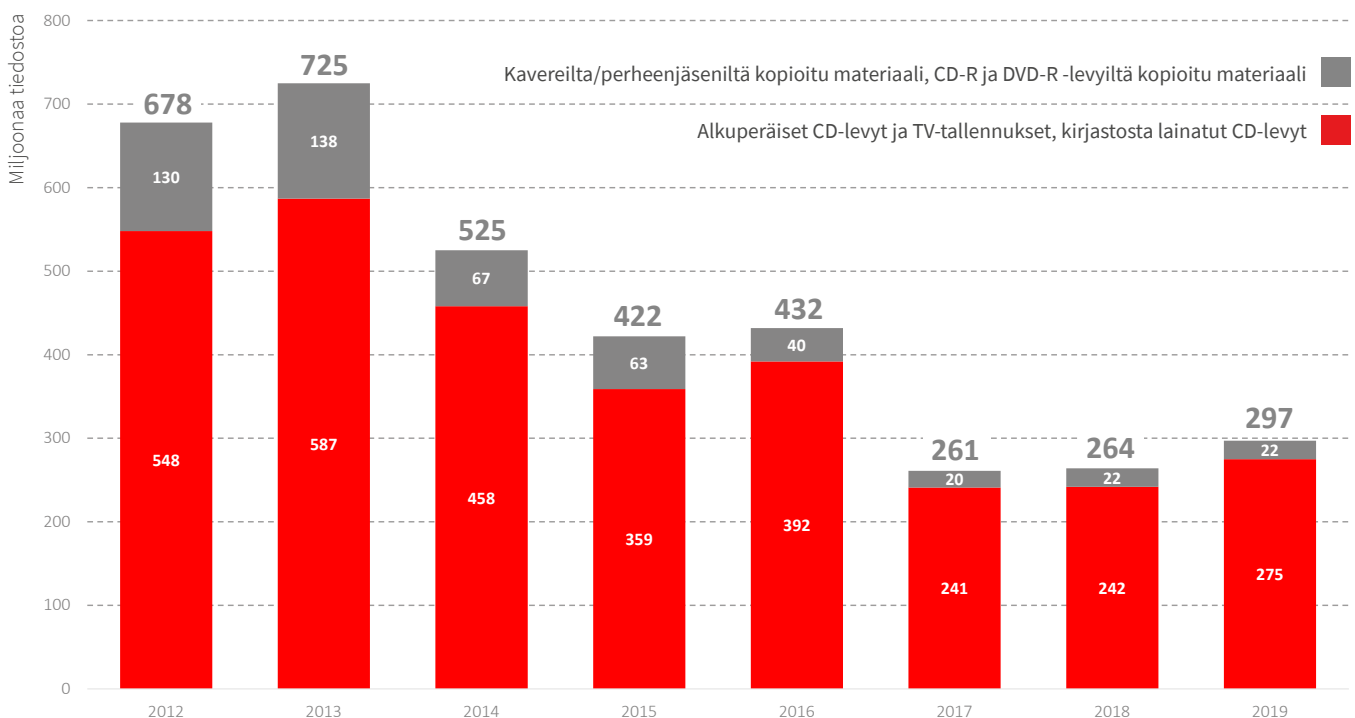
tehty aineisto, verkosta laittomasti ladattu aineisto sekä kopiot, jotka sisältyvät palvelun hintaan tai ovat muuten luvallisia, on karsittu pois.

Laki sallii myös kavereille ja perheenjäsenille kopioinnin. Kavereilta ja perheenjäseniltä tai CD-R ja DVD-R-levyiltä kopioitua aineistoa kopioidaan vuositasolla 22 miljoonaa tiedostoa. Koska näiden tiedostojen alkuperää ei voitu tutkimuksella selvittää, asettuu arvio yksityisen kopioinnin kokonaismäärästä 275–297 miljoonan kopioitujen tiedoston välille (kuva 1 ja taulukko 1).

Kotitalouksissa tapahtuvan kopioinnin kokonaismäärä (sisältäen myös muun kuin hyvitetävän yksityisen kopioinnin) on vuositasolla noin 506 miljoonaa tiedostoa (15–79-vuotiaat).

Vuoden 2018 tutkimuksessa arvio yksityisen kopioinnin määrästä oli 242–264 miljoonaa tiedostoa (15–79-vuotiaat). Vuonna 2018 vastaava luku oli 418 miljoonaa.

Yksityinen kopiointi 2012–2019

Kuva 1. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä 2012–2019. Taloustutkimus 2019

Musiikkiedostojen kopiointi (kpl)

15–79-vuotiaat

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Alkuperäisiltä CD-levyiltä	192 631 000	164 090 000	65 688 000	89 474 000	47 680 000	21 532 000	51 018 000
CD-R, DVD-R, Bluray-levyiltä	11 912 000	23 187 000	10 459 000	26 683 000	8 030 000	3 611 000	4 556 000
Kirjastosta lainatuilta CD-levyiltä	12 355 000	10 936 000	7 429 000	6 034 000	1 302 000	4 255 000	9 053 000
Kavereilta/perheenjäseniltä	111 902 000	41 601 000	43 136 000	9 541 000	7 783 000	9 517 000	8 502 000
Yhteensä (yksityinen kopiointi)	328 800 000	239 814 000	126 712 000	131 732 000	64 795 000	38 915 000	73 129 000

Taulukko 1a. Musiikki. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä lähteittäin 2013–2019. Taloustutkimus 2019.

Videotiedostojen kopiointi (kpl)

15–79-vuotiaat

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Video-tiedostoja televisiosta	381 981 000	282 591 000	285 433 000	296 023 000	192 288 000	216 035 000	215 402 000
Kavereilta/perheenjäseniltä	13 975 000	2 793 000	9 606 000	3 394 000	4 222 000	9 024 000	8 812 000
Yhteensä (yksityinen kopiointi)	395 956 000	285 384 000	295 039 000	299 417 000	196 510 000	225 059 000	224 214 000

Taulukko 1b. Videotiedostot. Yksityisen kopioinnin kokonaismäärä lähteittäin 2013–2019. Taloustutkimus 2019.

Eniten käytetyt lähteet musiikkia kopioitaessa (viimeisellä kopiointikerralla) ovat suoratoisto/streaming-palvelut (31 %, virhemarginaali $\pm 4,1$ %-yksikköä), internetistä ilmaiseksi tallennetut tiedostot, esim. artistien sivut (22 %, virhemarginaali $\pm 3,6$ %-yksikköä) ja alkuperäiset CD-levyt (19 %, virhemarginaali $\pm 3,6$ %-yksikköä). Videotiedostoja tallennetaan useimmin televisiosta (64 % vastaajista, virhemarginaali on $\pm 3,3$ %-yksikköä). Yleisimmät musiikin tallennusalueet ovat matkapuhelin ja tietokone. Videosisältöjä tallennetaan eniten digiboksille.

Tutkimuksen mukaan tietokone on yksityisessä käytössä lähes 3,9 miljoonalla 15–79-vuotiaalla suomalaisella (virhemarginaali $\pm 1,1$ %), matkapuhelin, johon voi tallentaa musiikkia, yli 3,6 miljoonalla (virhemarginaali $\pm 1,3$ %) ja USB-muistitikku lähes 3,3 miljoonalla (virhemarginaali $\pm 1,4$). Tablet-laitteita on lähes 2,7 miljoonalla suomalaisella (virhemarginaali $\pm 1,8$ %). Erillinen MP3-soitin/iPod on käytössä enää hieman yli 900 000 (virhemarginaali $\pm 1,7$ %) suomalaisella.

Musiikin suoratoistopalvelu Spotify tai jokin muu vastaava palvelu on käytössä lähes 2,2 miljoonalla suomalaisella (virhemarginaali $\pm 1,8$ %). Vuonna 2018 käyttäjiä oli alle 2 miljoonaa.

Verkossa sijaitsevia tiedostojen tallennuspalveluita (kuten Dropbox, Google Drive, Apple iCloud jne.) käyttää jo lähes 2,3 miljoonaa (virhemarginaali $\pm 1,8$ %) suomalaista. Netflix, HBO Nordic, Viaplay tai joku muu kuukausimaksullinen videovuorauspalvelu on käytössä yli 2,1 miljoonalla suomalaisella (virhemarginaali $\pm 1,8$). Vuonna 2018 kuukausimaksullisten verkon kautta katsottavien TV-palveluiden käyttäjiä oli yli 1,9 miljoonaa. TV-ohjelmien verkkotallennuspalveluja, kuten Elisa Viihde, Telia TV tallennusominaisuudella tai jokin muu vastaava, käyttää jo lähes 1,2 miljoonaa suomalaista. Vuonna 2018 käyttäjiä oli yli miljoona.

Musiikki- ja videopalveluja koskevat luvut eivät kuvaa palvelujen asiakasmääriä. Palvelu voi olla vastaajan käytössä esimerkiksi samassa kotitaloudessa asuvan henkilön tilaamana.

Tutkimuksessa selvitettiin myös suomalaisten kulutuskäyttäytymistä musiikin ja videomateriaalin kulutuksen osalta. Musiikkia kuunnellaan edelleen eniten radiosta. Radiosta musiikkia kuuntelee 92 % suomalaisista. Seuraavaksi useammin musiikkia kuunnellaan Youtubesta (74 % suomalaisista) ja fyysisiltä äänitteiltä (63 % suomalaisista). Youtubesta kuunnellaan musiikkia selvästi enemmän kuin fyysisiltä äänitteiltä. Youtuben ja suoratoistopalvelujen käyttäjistä 64 % kuuntelee myös fyysisiä äänitteitä. Osuus on selvästi alhaisempi kuin vuonna 2018 (75 %).

Televisiolähetyskatsoo ainakin joskus suorina lähetyksinä 91 % suomalaisista. Netti-TV:stä ohjelmia katsoo 73 % suomalaisista. Digiboksitallenteiden katselu on vuodelta vähentynyt, niitä katsoo 35 % 15–79-vuotiaista suomalaisista. Netti-TV:n, verkkotallennus- ja VOD streaming-palvelujen (esim. Netflix) käyttäjistä 91 % katsoo televisiota myös suorina lähetyksinä. Mainittujen palvelujen käyttäjät myös tallentavat TV-sisältöjä digiboksille edelleen useam-

min kuin suomalaiset yleisesti. Vaikka perinteisten laitteiden käyttö onkin selvästi vähentynyt viimeisten vuosien aikana, niin niitä käytetään kuitenkin edelleen uudempien palvelujen rinnalla.

Musiikkia kopioineista 51 % olisi hankkinut aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Jostakin maksullisesta lähteestä musiikkiaineiston olisi hankkinut 37 % musiikkia kopioineista. Osuudet ovat hieman alhaisempia kuin vuonna 2018. Alle viidennes (17 %) musiikkia kopioineista olisi ostanut musiikin tallenteena (esimerkiksi cd-levynä), jos ei olisi ollut kopiointimahdollisuutta. Yli kymmenes (14 %) olisi kuunnellut musiikkia maksullisesta suoratoistopalvelusta (esim. Spotify) ja vajaa kymmenes (6 %) olisi ostanut musiikin tiedostona. Ilmaista suoratoistopalvelua (esim. Youtube) musiikin kuunteluun olisi käyttänyt yli kymmenes musiikkia tallentaneista ja kaverilta/kirjastosta musiikin olisi lainannut 3 % musiikkia kopioineista. Ilmaiset musiikin suoratoistopalvelut mainitaan harvemmin kuin vuoden 2018 tutkimuksessa.

Videoaineistoa tallentaneista yli kolmannes (35%) olisi hankkinut aineiston jotenkin muuten, jos kopiointimahdollisuutta ei olisi ollut. Jostakin maksullisesta lähteestä videoaineiston olisi hankkinut alle viidennes (18 %) videotiedostoja kopioineista. Videotiedostoja kopioineista 7 % olisi katsonut kyseisen av-aineiston maksullisesta suoratoistopalvelusta (esim. Ruutu+, Netflix, Viaplay), 6 % olisi ostanut aineiston tallenteena (esim. DVD-levy) ja 5 % olisi vuokrannut elokuvan (esim. Elisa Viihde). Ilmaiseista suoratoistopalvelusta (esim. YLE Areena, Katsomo, Ruutu) aineiston olisi katsonut 14 % videoaineistoa tallentaneista ja kirjastosta tai kaverilta videoaineiston olisi lainannut 3 % videotiedostoja tallentaneista.

Musiikkiaineistoa kopioineet arvioivat kuuntelevansa kopioidun musiikkikappaleen keskimäärin 65 kertaa (vuonna 2018: 41 krt.). Audiovisuaalista sisältöä kopioineet arvioivat katselevansa kopioidun videoaineiston keskimäärin 4 kertaa (vuonna 2018 noin 3 krt.).

Mitä tutkimuksessa tarkoitetaan yksityisellä kopioinnilla?

Yksityisellä kopioinnilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa musiikin ja videon alkuperäislähteistä (alkuperäiset CD-levyt, TV-lähetykset) tapahtuvaa kopiointia. Laki sallii myös kopioimisen kavereilta ja perheenjäseniltä. Koska haastattelujen avulla ei aukottomasti pystytä selvittämään kavereilta ja perheenjäseniltä kopioidun musiikin alkuperää, arvio kopioinnin kokonaismäärästä esitetään kahden luvun välisenä arviona, jonka alapäässä on yksinomaan alkuperäisistä lähteistä tapahtunut kopiointi ja yläpäässä luku johon on lisätty kavereilta ja perheenjäseniltä kopioitu materiaali sekä musiikin osalta CD-R, DVD-R ja Blu-ray-levyiltä tehdyt kopiot.

Verkosta ostettu lisensioitu materiaali, laittomista lähteistä ladattu materiaali sekä automaattinen varmuuskopiointi on rajattu yksityisen kopioinnin ulkopuolelle. Tutkimuksen kysymyksenasettelussa on lisäksi rajattu pois omatekoinen musiikki, itse kuvattu tai muu omatekoinen videomateriaali, sekä työkäyttöä varten kopioitu musiikki- tai videoaineisto.

Graafisen aineiston kopiointi

Vuonna 2017 graafisen aineiston kopiointifrekvenssiä kysyttiin kaikista kopiointitavoista yhteensä. Vuonna 2018 kysymystä muutettiin niin, että graafisen aineiston kopiointifrekvenssiä kysyttiin jokaisesta kopiointitavasta erikseen. Vuoden 2019 tutkimuksen mukaan kolme neljästä (73 %) 15–79-vuotiaasta on kopioinut jotakin graafista aineistoa ainakin joskus vuoden aikana. Graafista aineistoa digitaalisesta digitaalisesti sanoi viimeisen vuoden aikana tallentaneensa 47 % vastaajista. Digitaalista aineistoa paperille tulosti viimeisen vuoden aikana 59 % vastaajista. Paperista paperille graafista aineistoa valokopioi 46 % vastaajista ja paperista digitaalisesti graafista aineistoa skannasi 43 % vastaajista.

Graafista aineistoa (kirja, lehtiartikkeli, kuva, nuotit tms.) ainakin joskus kopioineista 39 % tulosti, 29 % tallensi, 16 % valokopioi ja 13 % skannasi aineistoa viimeisellä kopiointikerralla. Viimeksi valokopioitu tai skannattu aineisto on ollut useimmin lomake, esim. viranomaislomake (26 %) tai lasku/tiliote tms. (15 %).

Viimeksi yksityiseen käyttöön tulostettu tai tallennettu graafinen aineisto on ollut useimmin lomake (20 %), valokuva (17 %), oppimateriaali (13 %) tai ruokaohje/resepti (11 %). Yksityiskäyttöön viimeksi tulostetun tai tallennetun graafisen aineiston julkaisija on ollut useimmin yksityinen henkilö, esim. yksityisen henkilön kotisivut tai blogi (19 %), julkishallinto (17 %) tai jokin yritys (17 %).

Kaiken kaikkiaan graafista aineistoa on viimeisen vuoden aikana kopioitu 1,5 miljardia sivua. Eniten on tulostettu digitaalisesta paperille (yli 900 miljoonaa sivua). Seuraavaksi useimmin on tallennettu digitaalisesta digitaalisesti (noin 450 miljoonaa sivua), valokopioitu paperilta paperille (noin 102 miljoonaa sivua) ja skannattu paperilta digitaalisesti (noin 46 miljoonaa sivua). Sivumäärät on jaoteltu viimeksi kopioitujen aineistolajien perusteella ei-hyvitettävään, hyvitettävään ja osittain hyvitettävään. Lajittelu perustuu Kopios-ton yleisesti käyttämään aineistolajien luokitteluun. Tämän luokittelun perusteella hyvityksen piiriin kuuluvaa graafista aineistoa on arviolta noin 534–1276 miljoonaa sivua.

taloustutkimus

Taloustutkimus Oy on suomalainen täyden palvelun markkinatutkimusyritys, joka on perustettu vuonna 1971. Taloustutkimus työllistää Suomessa noin 70 vakituista markkinatutkimusalan ammattilaista sekä noin 300 haastattelijaa ympäri Suomea. Helsingin pääkonttorin lisäksi kotimaiset aluetoimistot sijaitsevat Tampereella, Turussa ja Oulussa. Ulkomaisia tytä- ja osakkuusyhtiöitä on Venäjällä ja kaikissa Baltian maissa. Taloustutkimus kuuluu kansainväliseen WIN-verkostoon, joka toimii yli 50 maassa.

Taloustutkimus noudattaa kaikessa tutkimustoiminnassaan kansainvälisen kauppakamarin (ICC) ja ESOMARin (European Society for Opinion and Marketing Research) tutkimussääntöjä.

Käytössä on kansainvälinen markkinatutkimustoimialastandardi ISO 20252, jonka on sertifioinut SGS Finland.

Miten tutkimus tehtiin?

Tutkimus toteutettiin henkilökohtaisina haastatteluina osana Omnibus-kuluttajatutkimusta. Kysymykset olivat mukana kolmella peräkkäisellä Omnibus-kierroksella, ne esitettiin yhteensä 3036 henkilölle. Kohderymänä olivat 15–79-vuotiaat suomalaiset kuluttajat Ahvenanmaata lukuunottamatta. Otos muodostettiin kiintiöpöiminnalla, jossa kiintiöinä olivat kohderymän valtakunnallinen ikä-, sukupuoli-, lääni- ja kuntatyypijakauma. Otos on painotettu kohderyhmää vastaavaksi. Painotetut N-luvut vastaavat Suomen 15–79-vuotiaista väestöstä tuhansina (SVT 31.12.2018).

Haastattelut tehtiin 7.3–16.5.2019 välisenä aikana. Haastattelutyöhön osallistui eri kierroksilla 45–50 Taloustutkimuksen kouluttamaa haastattelijaa. Haastatteluja tehtiin ensimmäisessä osassa 92 paikkakunnalla, toisessa osassa 84 paikkakunnalla ja kolmannessa osassa 87 paikkakunnalla.

Tulostuksessa on käytetty T-testiä, joka testaa kunkin taulukoidun taustamuuttujan kohdalla poikkeako tulos muista vastaajista enemmän kuin mitä satunnaisvaihtelun osuus on 95 %:n luotettavuus-tasolla. Tutkimuksessa on laskettu arvio kopioinnin kokonaistiedostomääristä vuosittain käyttäen väestöstä edustavia painokertoimia. Arvio kokonaismäärästä on laskettu vastaajan viimeisellä tallennuskerralla kopioiman aineiston sekä vastaajan kopiointifrekvenssiä kuvaavan kertoimen avulla.

Tekijänoikeuslaki

Tekijänoikeuslain mukaan jokaisella on oikeus kopioida yksityiseen käyttöön julkaistuja teoksia, mm. musiikkia, elokuvia ja tv-ohjelmia. Laissa on säädetty yksityisen kopioinnin hyvityksestä, jonka valtio maksaa tekijöille, esittäjille ja tuottajille teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön.

Yksityistä kopiointia ja sen yleisyyttä tutkitaan hyvityksen oikean mitoituksen määrittämiseksi.

